

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20., v Ameriko 80. Din. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 Din., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5. Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljate na uredništvo ali opravištvu Novin v Črensovce, Prekmurje.

Vredništvo i opravištvu Novin je v Črensovcih, Prekmurje.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inzerati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 14, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravištvu „NOVIN“.

Soglasno sprejeti sklepi na javno zborovanju SLS v Črensovcaj, dne 28. septembra.

1. Shod izrazi popuno zavüpanje g. dr. Antoni Korošci i Jugoslovanskomi klubi i ga oprosi, naj vodi naprej svojo borbo, da se naša lepa država kak prle uredi, Slovenija s Prekmurjom pa dobi svojo autonomijo.

2. Zahtevamo, da se vse pravice naših verskih šol po zakoni zasigurajo, ravnostak pravice naših cerkev, posebno ki se tičejo patronatov.

3. Zahtevamo, da se ukine prepoved, štero je izdala pod pritiskom protiverskih strank prejšnja vlada, da se naš prekmurški katekizem ne sme rabiti.

4. Zahtevamo, da postane gimnazija v M. Soboti humanistična. To je žela vseh Prekmurcov. Za njo zahtevamo novo poslopje, i da se potom — gda ta to dobi ustanovi popuna meščanska šola.

5. V zvezi s šolami zahtevamo, da dobi Martinišče, ki se je pred kratkim osnovalo, kak vekšo državno podporo. Te zavod je velke važnosti za prekmurske dijake i tudi za ves naš narod zato, ka ma namen zgajati mladino tak, da bo v življenji poštena i verna v svojem pozvanji.

6. Protesteramo proti nameni nešternih tujih agitatorov, ki ščejo Prekmurje spraviti pod Horvacko; mi smo Slovenci i ščemo z brati Slovenci živeti vküp v autonomnoj Sloveniji. Zahtevamo pa, kak smo vsigdar zahtevali, da se naš jezik, naše navade i naše pravice vseširokom spoštüjejo.

7. Zahtevamo občinske volitve, da se v celom Prekmurji brez zjeme vršijo v najkračšem časi. Zahtevamo, da ostanejo do popolnoga zednačenja zakonov pri nas v valanosti naši stari zakoni. V te namen naj se pozove v najkračšem časi seja strokovnjakov, štera bo razpravljala v tom pitanji.

8. Pravice naših starih klavnic naj se včasi vpostavi, kak tudi pravice naših veških tesarov, zidarov i kovačov, ki so brez posebnoga izpita smeli po občinaj zvršavati svojo obrt.

9. Zahvalüjemo se g. ministri Vesenjaki, da je prepovedal izvoz drv iz Prekmurja, ka je naša stranka vsigdar zahtevala i tudi za to, da so Slovenci potom agrarne reforme prišli do zemle.

10. Zahtevamo, da se da zemla tudi sirmaskim državlantom drugoga jezika, Madjarom, šteri že dugo v teh krajaj stanüjejo i da se Madjarom na našem ozemli zasigurajo vse menšinske pravice.

11. Zednim tudi zahtevamo, da se naša vlada briga za Slovence, ki prebivajo na Madjarskom, da se njim vse menšinske pravice zasigurajo. Obžalüjemo žalostno dejstvo, da nemajo tam prek niedne slovenske šole, slovenskoga urada i da jih žandarje mantrajo celo, če vzemejo v roke slovenske molitvenike.

12. Od prometnogaministra zahtevamo, da se odpre železniška proga Ormož—

Ljutomer istočasno. Železnico smo zahtevali mi Prekmurci, zato upravičeno smemo pričaküvati, da se del proge Ljutomer—M. Sobota odpre zednim z onim Ljutomer—Ormož.

13. Posestnikom, šterim je nova proga razrezala zemlo, naj se izplača odškodnina za odstopleno zemlo. G. veliki župan naj v kratkom razpiše mestni obhod.

14. Vsem ob priliki trasiranja oškodovanim posestnikom, ki so meli dotična zemlišča vsejana, naj se izplača odškodnina za vničeno sejatev. Večina je to odškodnino že dobila, nešterni šče čakajo.

15. Otvori naj se bar z otvorjenjom proge tudi prekmurjski promet z Madjarskom pri Hodoši i D. Lendavi. Stare gospodarske i rodbinske zveze zagotovijo zadosten osebn, uravnave medsebojnih odnošajov med našov kralevinov i Madjarskov pa tudi zadovoliv tovorni promet. (Gledati trbe pred vsem tudi na sezonske delavce.)

16. Preskrbeti trbe, da se v M. Soboti zgradi personalna hiša za železniške zaposlenice, šterih število se povekša za kakših 50 oseb.

17. Opremijo naj se prostori za carinarnico.

18. Zahtevamo, da se iz občin, v šterih ne slinavke i parklavke, sme gnati živina na senja skoz občine, v šterih nega te küge.

19. Zahtevamo popuno pregledbo postopanja glede vodne zadrüge v D. Lendavi i obsojamo nadlegovanje ljudstva po ljudih, ki so se sami vsilili.

20. Zahtevamo podporo sirmakom, prizadetim od küge i toče, ali odpis davka.

Veličasten shod SLS

(Kmečke zveze) v Črensovcaj.

V nedelo, 28. septembra, po velkoj meši se je zbrala velka vnožina — prek 2000 ljudi — pri cerkvi v Črensovcaj, v domačoj občini našega političnoga voditelja, poslanca g. Klekla. Ljudje so prišli od vseh strani: domači farani, iz beltinske, turniške, dobrovniške, i dol. lendavske rk. fare; iz protestanskih i kalvinskih far iz sobočkoga okraja, Slovenci, Madjari, prosti možaki, ženice i inteligentje. Vsi so poslušali na reč, na vabilo svojega „generala“ — kak je g. Klekla imenüvao eden govornik na shodi — odnosno že seroga i zmučenoga generala — kak se je imenüvao na to g. Klekl sam, čüli so njegov glas na severi, jügi, vzhodi i zapadi naše Slov. Krajine i prišli, da ga poslušajo, njemi izrazijo zavüpanje i ga prosijo, da njim tudi na dale pomaga, jih na dale vodi.

Velka vnožina je bila zbrana i šümelo je med njov kak šümi v küši, šteri je pun včel. Što bi mogeo potišiti prek dvejezero ljudi. Šümelo je vse. Na ednok pa so se prikazali i še bližali toj velkoj vnožini gg. dr. Josip Hohnjec, poslanec, Marko Kranjc, tajnik SLS. v Maribori, dr. Sušnik, profesor i naš narodni zastopnik, naš voditeo — pravo bi oča — poslanec Jožef Klekl. I gda so se tej prikazali i prišli do zbrane

vnožine, je nastanola grobna tišina. S tihotov, z veličastnim mirom je sprejeo narod svoje bojovnike, voditele, svoje zastopnike, ki v Belgradi i indri iščejo za nje pravico.

To tišino je pretrgao g. Klekl. Stopo je na govorniško tribuno — ki je bila opletna s cvetjom — pozdravo je vse navzoče, gospodo i prosto ljudstvo; Slovence i Madjare, šterih je tudi preci bilo na shodi, je otvorio zborüvanje i je predao reč g. dr. Hohnjeci.

G. poslanec Hohnjoc je govorio o političnom položaji. V kratkom je povedao sledeče: Ka je politika? Je briga za javne posle. Zadeve, ki jih ma kmet, so zasebne, zadeve pa, ki se tičejo ljudstva, so javne zadeve. I za te se briga politika. V našem političnom življenji se že od začetka bje velki političen boj. Dve strüji si stojita nasproti: centralistična i autonomistična. Centralistična, — štero zastopajo Pašičovi radikali, demokrati, naši samostojni kmetje, je za to, da se obravnavajo vse zadeve v Belgradi. Vsaka prošnja, pritožba i vse bi se morao pošilati v Belgrad. Nasproti toj pa je autonomistična strüja — štero tvorijo dr. Koroščova ljudska stranka, Radič i dr. Spahovi muslimani — zato, da se oblast deli; da rešavajo slovenske zadeve Slovenci, hrvatske Hrvati, v Belgradi pa naj rešavajo srbske zadeve Srbi.

Prle so zmagali centralisti i to zavolo toga, ar je Radič ne šteo iti v Belgrad, da bi tam podpirao autonomistično strüjo. I centralisti so zglasali centralistično ustavo. Ustava je za državo to, ka so za krščenika n. pr. božje zapovedi. Kak se te morajo spoštüvati, tak se mora spoštüvati v državi ustava. Ta ustava pa je za nas ne dobra, ravno zavolo toga ne, ar je centralistična. Mi ščemo autonmijo. Gda se zmislim na te boj centralistov, mi pride na pamet balkanska pravlica od vuka i ovce, Vuk je sreo ovco i jo je šteo požreti. Ta se prestraši i ga pita, zakaj. „Ja“ odgovori te, „zakon narave je takši, da vuk ovco požre“. Ona se žalostno v to vda i ga prosí samo za malo odmora. On joj dovoli i ona nato ide v društvo za varstvo živali i tam pove, ka se je zgodilo. „Mi čuvamo živali samo proti ljudem“, njoj odgovorijo. Ovca žalostno odide, med potjov sreča ovna i njemi potoži svojo žalost. Te pa jo potolaži i jo pela v svojo štalico. Tü vzeme naprej čaren prpeo, ž njim ovco potrosi i jo nato pošle k vuki. Te jo komaj zagledne, jo šče pograbit, a prpeo njemi je vdaro v oči i nos, tak da je ovci ne mogeo škodüvati. I te si je žalosten zgučao: „Več nega pravico na sveti, da vuk nemre ovce pojediti.“ — takši so bili centralisti. Mislili so, da majo pravico nas požreti. Mi pa smo njim podržali pri zadnjih volitvaj prpeo pod nos i oči, tak da nam nikaj nemrejo. Naša stranka je zmagala, pritegnola i spravila v Belgrad tudi Radiča. Skoro samo njeno delo je, da mammo dnes novo vlado reda i pravice i ona se bo borila tudi naprej, dokeč ne dobimo popune autonomije.

Za dr. Hohnjecom je govoru g. dr. Sušnik, profesor v M. Soboti od šolskoga pitanja: Šolo ščejo odtegnoti nadzorstvi cerkve. Iz nje ščejo spraviti duhovnika i veronavuk ščejo včiti vučitelje sami, tudi takši, ki niti moliti ne znajo i ne verjejo. Toga narod ne sme dopustiti. Šola mora nadale ostati pod nadzorstvom cerkve. V njoj se morajo deca zgajati v krščanskem duhi, po verskih idejah, v božem strahi, ar samo tak postanejo pošteni ljudje. Brez vere nega poštene i uspešne zgoje. — Gimnazija v M. Soboti je naš kinč; ona nam zgaja bodoče voditele. Zato moremo skrbeti za njo; zahtevati za njo novo poslopje, ar je to nezadostno i neprimerno. Zahtevati moramo tudi, da se bo včio v njoj namesto francoščine grški jezik, to je da postane gimnazija humanistična. Tudi moramo skrbeti za Martinišče, ar ono je za naše dijake velkoga pomena. Dijak je v varaši izpostavljen velikim nevarnostam; Martinišče ga obvaruje. Če nam zgoji samo ednoga dobroga voditelja, je vredno, da se brigamo za nje i pomagamo k njenomi gorpostavljeni.

Za tem govorom je g. Klekl madjar-skim poslušalcom madjarski razložo, ka sta govornika povedala. I tej so s „helyes! Éljen!“ (Dobro! Živijo!) vse odobraval i njim naznana, da jedino naša stranka se brigala i briga za njihove pravice i za to, da njihove sirote dobijo zemljo.

Zadnji je govoru g. M. Kranjc, tajnik SLS. v Maribori. Popisao je delo naših poslancov i ministrov i delo cele vlade: Prejšnje vlade so ne skrbele za siromaka. Šle sta mimo njega — do zdaj bili najmre dve) Pašičova i Pašič—Prebičevićova — kak farizej i levit mimo tistoga sirmaka, ki je spadno med razbojniko. Ne sta se smilivala nad njim, a nova — tretja — vlada je postala smilena samaritan. Pomilivala je sirote. Smilili so se njoj invalidi, njūva deca, smilile so se njoj dovica, šterim so v boji sapnoli možje i začnola njim je pomagati. Prvi zakon, šteroga je zdelala, je bio invalidski zakon. Te določa vsakomi primerno podporo, brezplačno zdravljenje, za tiste pa, ki so scela nespobni za delo, dom, v šterom bodo do smrti brezskrbno lahko živeli. Tudi za polodelce skrbi nova vlada. Polodelski minister g. dr. Kulovec je določo poseben polodelski kredit, šteri je namenjeni ravno menšim kmetom. Prejšnje vlade so šle na roko veleposestnikom i velikim trgovcom, ta pa se je smilila sirmaka. Za napredek gospodarstva so potrebne zadržge, hranil-

nice, štere bi davale potrebnim kmetom za mali intereš podporo, pomoč. Z ustanavljanjom teh se dvigne tudi gospodarstvo i se pospeši napredek maloga kmeta.

Po tom govori je g. Klekl prečteo i tudi madžarski razložo naše zahteve, sklepe shoda, ki so tiskani na prvom mestu. Zbrani narod je vse navdušeno sprejeo. — V teh sklepaj zahtevamo tudi, da se odprejo tam senja, gde nega küge. Za D. Lendavo je od ministra že prišlo dovoljenje. — Sklepe so podpisali zastopniki 30 občin.

Potem se je g. Klekl zahvalo vsem za trud i je zaključo shod. Narod se je na to merno razišeo.

Šče par reči. Kak k srci so gučali govorniki, kaže to, da je med vsemi govori vladala velka tišina, le tu pa tam je zadoneo glasen smeh, če so gospodje govorniki povedali zmes ka smešnoga. Posebno vnogo smeha je zbudila pravica od vuka i od ovce. Sploh pa je g. dr. Hohnjec vpleo v svoj govor vnogo šalivoga, ka se je narodi jako dopadnola. Nasproti njemi je govoru g. dr. Sušnik resno, je govoru z dušov i srcem i povdarjao, da mora ostati v šoli Bog i se morajo odstraniti iz nje novodobni maliki. Narod se je resnosti njegovoga govora zavedao, ar je ostao celi čas med njim popunoma meren. Med njegovim govorom je zaklenkao zvon i naznana poldne. G. govornik je utihno, se prekrižao i molo, narod se je odkrio i glasno molo za svojim „serim generalom“ g. Kleklom. To je bio lep prizor, da si lepšega ne je mogoče misliti.

Vsem govornikom se je narod zahvalo za njih trud z glasnim ploskanjom i „Živijo“ klci.

Prekmurski narod je hvale vreden. Brez kričanja se je zbrao od vseh strani. Ne je gledao na dugo pot i druge neprilike, nego prišeo je. Prišeo je Slovenec, Madjar; kmet, inteligent. Posebno pa moramo pohvaliti naše Madjare, ki so prišli iz tak oddaljenih vesnic, celo iz D. Lendave, iz Prdašinec i Mrtvarjavca. Prišli so celo evangeličanci i kalvinci. Vsi so hvalevredni.

Shod sam — na šterom je bila oblast zastopana po g. dr. Bratini — je bio velka manifestacija za Kmečko Zvezo.

Le ostani veren prekmurski narod, šče bole tesno so združji v našoj stranki, da bo napredovala i da dobi šče tistih 30% volilcov — kak je omeno g. Klekl v začetki shoda — šteri so dozdej bili v drugom tabori. Le naprej, zmaga bo naša!

britkosti, pri njenoj roki, ki vas je pomagala v potrebi, rotim vas pri vsem, ka vam je lübo i drago — poslušnite mojo prošnjo! I če, vam dnes hčerkice naproti priskaklajo i vam küšnejo roko omadeževano s krvjov one, šteroj enakim biti bi njim bilo ponos — probajte, da je bote mogli pctolaziti s tem, da ste ne odpovedali prošnji ženskoj lehkocütnosti, štero tudi one za veliko štimmajo.“

Glasneje i glasneje je postajalo mrmranje množice i pomilivanje, zato se tem bole zadere sodnik nad njov:

„Ali ste tudi vi krščenica?“

Ženska nekoliko postane tiha, potem pa odgovori. „Ne sam ne, gospod, ali povem vam če bi me kaj vtegnolo za krščenico včioti, bi me gvüšno, ka sem dnes vidila?“

„Kak to?“

„Da morejo vmreti takša bitja, kak je bila ona, ki ste jo dnes uničili“, — skuze so njoj za trenutek vstavile govorjenje. — „samo, da se ohrani državna vera; takše grdobe pa živejo ki niti človeškoga imena ne so vredne. Gospod, vi ešče ne vete, komi ste dnes vzeli življenje; ona je bila najčistejša, najvrednejša, najlüzbenijeva, najvernejša i tudi najsvetejša, ka sem jih jaz poznala; pravi cvet med ženstvom, če ravno je bila ešče skoro detel i bi ešče živela, če bi vzela manjaka, srečolovca, šteri njoj je bio s svojimi neslanimi ponüdbami vsikdar za petami! Ne njoj dao mera, kda je bila v svojem poletnom stanüvanji v vesi, k njoj je hodo v sredo varaša, celo v ječo! — Zares, prav zato je morala vmreti, ar se je ne štela zvezati s tem potepačom i ga obogatiti s svojim bogastvom.“

NEDELA.

Po Ris. XVII. Evang. sv. Mataja XXII. 34—46. Najvekša zapoved je ljübezen do Boga, koga moremo iz celoga srca, cele duše, cele pameti i iz vse svoje moči ljübiti. Druga za njov je pa ljübezen do bližnjega. A ne pozabimo, ka ne more ljübiti Boga, koga ne vidi, tisti, ki ne ljübi bližnjega, koga vidi. Tak nam pravi boža reč same.

Ljübezen do bližnjega.*)

Gobave vrači i vči nevedne. O Jesuž, ti pejda ljübeni! Pred teov pripognemo svoja kolena i te molimo. O Jesuž, naj te nasledjemo v velkoj ljübeni do svojih bratov! Gospod, ali nam ne poplaš, če te nasledjemo i ljübito kak si ti lübo i ljübiti zapovedao? Ja, predragi, šče to premislimo na konci, ka nam bo plačilo, če verno spolnjemo zapoved: Lübi svojega bližnjega kak samoga sebe!

Plačilo za našo ljübezen do bližnjega nam bo predvsem velko i istinsko dušno veselje. Tolstoj (ruski pisateo, öp.) je v svojoj mladosti doživo nekaj, ka je nepozabno uplivalo na njega. V hiši svojega öče je ednok pomagaš služabniki razpostaviti kupice po stoli. Po toj maloj uslugi pa je občüto v srci do te nepcznana srečo. da si je pravó: O, kak slab sam bio do zdaj! O da bi bar mogoce postati dober i srečen v prihodnje! Mladoga moža je napunilo z začüdenjom, da more tak mala djaaska dobrota, skazana bližnjemi, öbüditi v človekovom srci tak močno i velko veselje. Znao je s kelkim trüdom i s kelkimi áldovi si kopajo stüdenca veselja drugi ljüdje; a to, do česa se dokopajo, je k vekšemi plitva vodica. Lübezen do bližnjega pa razgible v vsakom srci mogočne sünke veselja, tak da se vtapla v njem duša. — Alban Stolz pripoveduje negdi od smilene sestre, šteroj se je vido vsakši den svetek. Veselje, izvirajoče od požrtvivalne ljübeni do bližnjega, je zalevalo njeno dušo. I ravno to veselje napaja dušo deteta, štero nesebično deli z drugim detetom svoj falaček krüha. Pa tudi sam velki milijardar Carnegie je morao pripoznati, da je ne bio srečen zavolo svojega bogastva, nego zavolo svoje dobrotelosti. Davati, to pomeni za mene srečo. je pravó; srečen sam zato, ar morem srečo okoli sebe sipati.

* Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani. Izdala tiskarna Nöeman v Ljubljani.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Prekmurski katekizem. Proti konci vladanja (16. julija) je stara vlada prepovedala rabo prekmurskoga katekizma v šolaj. Naša stranka se bori. da se ta prepoved odpravi.

Še nekaj k Ivanöczijovej slavnosti. Venec tišinske fare, šteri je meo napis: „Svojemi öči — tišinska fara,“ je zročila županova hči, Anika Martinec, iz Petrovec:

Z zaničüvanjvm je pri tej rečej pokazala na Fulvija, ki je skočo nindri izmed lüstva i zakričao z öbüpanim glasom:

„Laže! Sama laž i öbreküvanje! Ve se je Agneška javno pripoznala za krščenico!“

„Prosim, gospod, poslušajte me ešče dale, i njemi poglejte v obraz, je li res ali ne, ka ga öbdužim! — Fulvij, ali si ne dnes prilezo v ječo k nežnoj deklici i ali njoj ne si öblübo, da ostalne pri življenji, če te vzeme? Šče več! Ali njoj ne si pravdo da ho smela, proti vsem casarskim zapovidim östati krščenica i živeti, če te poslühne i te vzeme?“

Fulvij je pri tej rečej öbledeo kak smrt, stao je, kak če bj ga za dela strela; niti od daleč je ne pričaküvao takše ösodbe! — Sodnik ga nagovori tak le.

„Fulvij, tvoj pogled te izda sam i lehkó bi te zavolo že ösodo na smrt, pa poslühaj raj möj tanač: Nikdar se več javno ne prikaži ne na javnom trgi, ne na šterom drugom krajli!“

Beži i skrj se po tom tvojem sleparskom ravnaji, da te ne zadene nezadovolstvo poštenjakov i srd bogov! — „Ne zamerite, gospa“, jo öpita sodnik, „ali smem znati za vaše ime?“

„Fabiola.“

Zdaj je bio sodnik celo prijazen do nje, ar je mislo, da ima bodočo sneho pred seov, kak se je vtipao!

„Ne zamerite, gospa, od vas sem že vnogo čüo, od vaših jakosti, prednosti pred drugimi; tudi ste v rodi s tov vmorjenov sirotov, zato mate pravico do njenoga tela — le vzemite je!“

Dale.

Fabijola

ali

Cerkev v katakombah.

II Boj.

Njemi nasproti stoječa gospa pa je obrnola svoj obraz vkraj i ešče, kda njoj je glasno mrmranje lüstva povedalo, da je vse pri kraji, je korajžno stopila nekolko stöpajov naprej; si odkapčila plašč, ki ga je mela oprčenoga i ga razprstrla na usmrčeno mantrnico, jezero zadovolnih klikov je za zahvalo zagrmelo, za to lepo dejanje plemenite gospe, od vseh strani rivaöčega lüstva.

Ona pa je stopila zdaj med lüstvo v čarnoj žalovalnoj opravi; se precu podala pred sodnika i njemi pravila žalostno pa denok razumlivo:

„Gospod, ponižno prošnjo imam do vas. Ne dopustite, da bi še iče ednok doteknole krvave roke vaših ráblöv častilivih östankov i i oskruüle njo, štero sem bole ljübila, kak le koga na zemli. Dovolite, da jo jaz sama prinesem, do pokopališča njenoga öčo, ar je bila tak dobroga i poštenoga srca.“

Tertul razkačen odgovori: „Gospa, vaše prošnje nemrem poslühnoti! — Katul poskrbi, da telo vržejo v vodo ali ga pa žežgejo, kak je to navada.“

„Sodnik, zaklinjam vas pri vašem srci, ki gotovo ni neöbüčljivo za žensko batrivnost i jakost; zaklinjam se pri ljübečih skuzaj, štere je vaša mati pretakala nad vami, pri milih besedaj, s šterimi vas je skrbna sestra tolažila v

Pantlike sta držali Veronika Škalič iz Gederovec i Mima Bakan iz M. Petrovec. V imenu gederovske občine je položila venec Vilma Gibičar. Belo so bile oblečene i so položile korine tudi: Maričika Horvat iz Tišine, Tila Gregorec, Terezija Kous, Rozika Mataj iz D. Petanec, dve Aniki Uller iz Rankovec, Kristina Vrečič, Marička Šoštarč iz Krajne.

Dobrovnik. Dobrovniška fara si je naročila 3 zvone. Dva v farno cerkev, ednoga pa v kapelo na cintorju. Že skoro bodo prišli. — V cerkev pa dobimo podobno svetoga Jožefa. Plača celo pobodo sama ženska dovica Kovačova, košta 18 jezero koron. Podobo dela g. kipar Sojč v Maribori. Ustanovilo se je gasilno društvo, šteto šteje do 60 članov. Je vse dobro, da ne bi meli vaje med večernicami.

Izvoz drv iz Prekmurja prepovedan. Dugo časa so naš poslanec g. J. Klekl protesterali proti izvažanju drv iz Prekmurja. Ne je pomagalo nikaj. Zdaj pa se je vseeno posrečilo dosegnoti, da je minister za agrarno reformo g. Ivan Vesenjak izvoz drv prepovedal.

Žena Karla Horvat, bivšega notara i poštarja v Rogačovcaj je v somboteljskem špitali 22. septembra vmrla. N. p. v. m.

Vojaka. Franc Ščap (dijak, Bakovci) i Jožef Ketiš (dijak, Satahovci) v lepoj pesmici — štete zavolo pomenkanja prostora ne moremo objaviti — pošilata pozdrav celomi Prekmurji, posebno vsem svojim znancom iz vojaške službe z Varaždina.

Učni tečaj za babice. Na drž. babiljski šoli v Ljubljani se začne 4. novembra t. l. učni tečaj za babice. Sprejmejo se ženske v starosti od 24. do 40. leta. Pouk je brezplačen. Prošnje, lastnoročno pisane se morajo vložiti do 10. oktobra t. l. pri pristojnem srezkom poglavari. Priložiti se njoj mora krstni i rojstni list, poročni list, če so dovica, smrti list moža. Sirmaške vučence dobijo hrano brezplačno. Vse prošilke se morajo 4. novembra predp. ob 8. vori javiti pri ravnateljstvu v Ljubljani, Stara pot št. 3.

Črensovci. V nedelo, 21. sept. smo v našoj cerkvi obhajali 700 letni spomin vtisnjenja ran sv. Franciška. Pri tej priliki je prišeo se preč. g. Tumpej, lazarist iz Ljubljane, ki je od ranoga jutra prek polodne spovedavao. Pred ranov mešov je držao lepo predgo. Te den je pristopilo k sv. prečiščevanju nad 400 tretjerednikov, ki so to darovali za Matercerkev i najlepši način svetili 700 letnico vtisnjenja Franciškovih ran. Navuk za odvečara so meli vp. pleb. Klekl. Po večernici so g. Tumprej v družbi g. Klekla i domačega kaplana obiskali žiškove Orle, šterim so g. lazarist držali jako poučljivo predavanje: Slab krčmar. Dečki so ga poslušali z velikim zanimanjem i so poplačali njegov trud z gromovitim ploskanjem i lepimi pesmami pa z tamburaškov igrov.

Tiskarna v M. Soboti je podignola ceno štampanja. Zato sta urednika M. Krajine i „Szabadcsaga“ ne dala vö preminoči teden svojih listov.

Na Martinišče je v Dolini, pri D. Lendavi nabrala Marija Vražič 170 Din. 50 par. Darovali so v dinaraj: Roza Kocon 10, Franc Lutar 2, Roza Kopinja 10, Marija Matjašec 10, Janoš Tubol 5, Kata Kopinja 10, Jula Jakob 10, Ignac Jakob 3.50, Janoš Jakob 10, Marija Tivadar 3.50, Marija Varga 10, Jula Horvat 3, Margeta Matjašec 10, Jula Sabó 5, Marija Fehér 5, Štefan Gerencér 4, Roza Jakob 10, Treza Sabó 10, Treza Vöröš 2.50, Marija Vražič 15, Franc Gazdag 5, Julija Koren 3.50, Elizabeta Hozjan 5, Marija Jakob 5, Franc Jakob 3.50. Bog plati!

Prekmurska banka v M. Soboti je Martinišči naklonila plemenit dar 400 Din., zednim je vodstvo na svojoj seji sklenolo, da kak hitro se bančne razmere

zbolšajo, bo Martinišči pomagala po svojih močaj. Za velkodušen dar se odbor Martinišča najtopleje zahvaljuje banki.

Uradna naznanila.

Izseljeniški odsek min. za socialno politiko je odredo: Vsi inozemski državlani, ki so rojeni na našem ozemli i stalno prebivajo na njem i zavolo toga po vseljeniškom zakoni Zdržž. amer. držav spadajo pod našo kvoto, morajo, če že majo potne liste Zdržž. amer. države, po oblastvaj svojega prebivališča predložiti izseljeniškomu odseki min. za socialno politiko te svoje istine v odobritev. Ta naredba vala samo za tiste inozemske državlane, ki potujejo v Zdržžene amer. države, a so rojeni v našem državnem območji.

Izseljeniški komisarijat je izdao sledečo objavo: 1. Ženam i deci amer. državlanov izdajajo amer. konzulati „dospeljeniški vizum zvün kvote“, če mož ali oča zdaj prebiva v Zdržž. amer. državaj i če ma dovolitev amer. ministerstva za delo, da sme ženo i deco pripelati v Zdržž. amer. države. 2. Če je mož amer. državlan, ki ne prebiva v Zdržž. amer. državaj a želi s seov vzeti ali ženo, ali deco, se mora osebno obrniti na amer. konzulat sprošnjov i poroštvo dvuh amer. državlanov, šteta prebivata tu i ga poznata najmenje leto dni, amer. konzulat pa vroči takšo prošnjo amer. doseljeniškim oblastem, da odobrijo izdajo doseljeniškoga vizuma. 3. Žena amer. državlana, ki je pridobila amer. državlantvo pred 22. sept. 1922., se sme, če je ž njim zdana pred tem dnevom, vsaki čas obrniti na amer. konzulat, da se njoj izda potni list. Deca amer. državlanov od 18 do 21 leta majo pravico samo do prvenstvenoga vizuma, a obremenjujejo kvoto. Vse te osebe ki ščejo potovati v Zdržž. am. drž. zvün kvote se morajo teda obrniti najpre na pristojni amer. konzulat, da dobijo „dospeljeniški vizum zvün kvote“ i samo potom smejo pristojne oblasti sprejeti njüve prošnje za izdaje potnoga lista i jih po rednoj poti predložiti v odločitev izseljeniškomu odseki ministerstva za socialno politiko, ki jih po pregledanji vroči amer. konzulati zavolo izdaje potnoga lista.

Država.

Zmaga „Narodnoga bloka“ v Maribori. V nedelo, 21. septembra so se vršile v Maribori občinske volitve. Volili so 41 občinskih odbornikov. Pri volitvaj so nastopile stranke: Narodni blok, v šterom so se združile vse slovenske stranke zvün socialistov i komunistov. Nemci, socialisti, komunisti. Pri volitvaj so dobile: Narodni blok 2405, Nemci 994, socialisti 960, komunisti 190 i Zagorske 43 glasov. Naša stranka je nastopila v Narodnom bloki i hobi v občinskom sveti 15 odbornikov. Nemci, šteti so si domišlivali, da je Maribor izda nemški varaš, so dobili samo 4 odbornike.

Domača politika.

Radičevci vu vladi. Radičovci so se po več letnom zadrževanju itak odločili, da sodelujejo v političnom življenji. Več let so ostali doma, če tudi bi v Belgradi dosta dobroga pripomogli dosegnoti. Zdaj pa bodo delali. Dobijo štiri ministre.

Finančni odbor. V Belgradi marljivo delajo, posebno finančni odsek. V zadnjem časi so bili na vrsti vpokojenci i je tem odsek jako šo na roko. Šteri so prle dobili svojo plačo v kronaj, dobijo zdaj pokojnino v dinarskom računni. Minister prometa, g. Sušnik je odbori predložo zahtevo, da njemi da odbor za nabavljanje šin 160 milijon dinarov. To je prišlo na glasanje i g. Sušnik bio preglasan. Demokrati i radikali so protiglasali. Ves čas so kričali, da je to pa to potrebno, zdaj pa, da se je štelo odpomoči, so glasali proti.

Štrajk stare vlade uradnikov. Tu pa tam se kaže, da uradništvo dela (demokrati i radikali) proti vladi. Ne pokorava

se njenim odredbam i dela večkrat tudi na svojo roko takše, ka bi moglo vladi vzeti zavüpanje. Tak so dali zdaj vö proti voli dr. Korošča starc odredbo proti našemi katekizmuši. Tak so n. pr. vučitelje na konferenci v D. Lendavi gučali proti dr. Korošci. Proti takšim bo vlada najodločnejše nastopala.

Poledelski kredit. Pitanje poledelstva je pri nas važno, ar se z njim briga do 80% vsega prebivalstva. Ravno zavolo toga je potrebno, da naše poledelstvo napreduje, se spopunjava, kak napredujejo druge obrti. Napredka pa nega brez penez. Da se teda naše poledelstvo zdigne, trbe dobiti potreben kredit. Kak ga pa dobiti? Da se to pitanje reši, je pozvao poledelski minister dr. Kulovec anketo. Na toj so poznali za potrebno, da se osnuje osrednja zadržna banka, ki v zvezi z zadržnimi zvezami pripomore, da kmet z malimi stroški pride do penez, ki so potrebni za napredovanje njegovoga gospodarstva. Ta banka naj deluje kak naj želej i naj bo popunoma nepristranska. Glavno pa je, da je zadržna, ne pa da bi stala pod vplivom državnoga aparata, pod samovoljov kakšega ministra ali kakšega drugoga državnoga mogočneža. Država ma nad njov samo pravico kontrole i popuno jamstvo za svoje kredite, štete je dala banki.

Svetovna politika.

Nemeri v Arabiji. Pred svetovnov vojnov je bila Arabija v rokaj Törkov. Oni so meli v oblasti celo deželo. Že med vojnov pa se je začnola v Arabiji gibanje, da bi se rešila törskoga gospodstva. Po vojni pa je Törčija Arabijo zgübila, ta je prišla pod vpliv drugih velesil. Nastalo je več malih državic, šteta vodijo sultani, a so vse pod vplivom ali Francije ali Anglije. Med temi državicami so v zadnjem časi vövdarili nemeri. Edna i druga se šče rešiti evropskoga gospodstva. Posebno znemerja Angleško ozemle Ibru said i on ide za tem, da združi vse arabske dežele i vstanovi od angleškoga vpliva neodvisno federacijo (zvezne države). Poročajo, da že ma nabranih do 30 jezer vojakov. Vojška njegova ma tudi mašinske puške i štüke. Te čete - so vdrle v jordanske pokrajine, a so jih anleške čete pregnale.

Ugodni glasi za tiste, ki majo protin. Po toj svetovnoj vojni jezero i jezero ljudi trpi na protin i išče sebi zdravila po razni kopališčaj. Medtem pa je znano, da je mladi ruski apotekar i bakteriolog Dr. Rahlejev najšeo zdravilo Radio-Balsamica, edno zvünredno sredstvo proti vsem vrstam protina. Zdravilo Dr. Rahleja csnava na podlagi protinovih terapij, a je prirejeno za porabo spolov. Pri parabljanji zdravila Radio-Balsamica protinske bolečine friško minejo i nastopi popolno ozdravjenje. Radio-Balsamica ma tudi to prednost, da je čistista srce ne zapušča nikših sledov niti na koži, niti na organizmi i po njenom porabljanji se celi organizem popravlja, od ka svedočijo priznanja kak profesorov i zdravnikov, tak tudi ozdravljenih betežnikov. Betežniki, šteti so se dugo leta zdravili z raznimi zdravili i kopališči, se ozdravilo z dvema ali tremi kancami toga čudotvornoga zdravila. Zdravilo se izdeluje i dobiva v delavnici Dr. Rahlejevog, Beograd. Kosovska ul. 43.

Medjimurje.

Radičova

zvezda v Medjimurji pada.

Hrvatska politika v Medjimurji kaže znamenja skorašne spremembe. Radičovci so do zdaj meli v vseh občinaj večino, a v najnovšem časi se ločijo med seov i se razhajajo po drugih strankaj. Mi se tomi nikak ne čüdivamo. V teh petih letaj svojega neomejenoga gospodstva Radičovci neso stvorili nikših zadrug, čitalnic, niti posojilnic, a to bi moralo biti fundament vsakšega pravoga kmečkoga gibanja. Na vesti Radičovcov leži prepad vnoгих zadrug, kak n. pr. v Cirkovlani, Legradi, Dekanovci,

Goričani itd. Radičovi korteši so se združili z židovi i zajedničarskimi trgovci i so za njivo volo vseširo proči kmečkimi zadrugam, rekši da delajo zadruge samo needinost med kmeti.

Propadanja Radičovine se je očividno pokazalo na nedelskom javnom zborovanju v Prelogi. Med tem, da so preminoče leto Radičovci privabili na svoje zborovanje okoli 6000 ljudi (Radičovci so javili 9 jezero) je bilo na tom zborovanju, na štero je prišeo tudi Radič sam, do 3000 ljudi, pol menje teda kak lansko leto. Broj 3000 je za Radičovce jako mali, če pomislite, da so oni meli 4 poslance iz Medjimurja i da so računali, da pride na zborovanje 20 jezer ljudi. Kakše iznenadenje!

Zborovanje samo je poteklo méрно, skoro bi pravo mrtvo, samo plačani veški mužiški so podajali malo veselosti. Kmetje iz okolice so prišli v malih skupinaj, da vidijo brado g. Radiča, domači kmetje so se držali čisto postrani. Niti najveški Radičovci iz Preloga so se ne dali pregovoriti, da bi stopili v vrsto i čakali Radiča, nego so kak kakši plemenitaši sedeli pred svojimi hišami, kadili pipe i se smejali toj paradi veških ljudi. Samo konjski kúpci so zahajali svoje konje i šli z njimi pred Radiča, a ne so napravili toga za to, da bi njemi skazali čast, nego da se z lepimi konji malo poštimajo pred kmeti.

Jako zabavno je bilo gledati, kak so se neštérni dobro poznani madjaroni štimali s hrvatskimi zastavami. Nam je to jako drago, da so na zadnje tudi oni prišli do osvedočenja, da je Medjimurje hrvatsko.

Zborovanje je bilo na placi. Govorilo je več Radičovih poslancov, kak n. pr. Radič od autonomije i od pravic dvolastnikov na Múri, debeloglavi fiškališ Pernar od vojske i davkov, neotesanec Šalomon je grdio po staroj navadi pope itd. Niti edna nova miseo se je ne čúla. Vse to je bilo znano vsem, ki le količkaj čtejo novine. Ljudem je zborovanje bilo proti, zato so se na polovici začnoli razhajati, glasno so se razgovarjali i se sprehajali okoli. Vse je zgledalo, kak da bi se samo poslanec Čizmešija razgovarjao z Radičom, ar se je on najbolje glasno smejao, odobravao, ploskao, kričao i s tem je davao znamenje tudi drugim, da naj zaboga malo kričijo, da ne bi Radič mislo, da so vsi kmeti proti njemi, ar mučijo.

Neštérni Radičovci so nam šteli vbiti v glavo, da je Radič isto, ka Matija Gubec A mi smo jim dobro odgovorili, da se je Gubec ne vozo z automobilom, da ne je meo v Zagrebi palače i Gubec je ne pobegno, da je prišo v stisko, kak je Radič pobegno pred sodnijov k bolševiškim Rusom. Po zborovanju je bio v krčmi obed i pijača do kesne noči. Tu je bila zbrana lepa družba: Radič i njegovi poslanci, „pokvarjena gospoda“ zajedničari i drugi verni korteši. Sirmak Gubec je gotovo v celom svojem življenju nej spio telko vina, kelko ga je spio Radič s svojov družbov te eden den.

Samo to šče spomenem, da je prišlo iz Varaždina nekših 9 batinašov (hanaoci), ki so že eden den prle lumpali v Komarovo krčmi, da dobijo malo kuraže za to zborovanje. Tej so pripovidavali, da so prišli, da branijo Radiča i njegovo zborovanje. To je žalostno svedočanstvo za

Radiča, da ga v celom našem Medjimurji morajo braniti batinaši, da ga nebi Medjimurci stivali. Radičovi korteši so pred zborovanjom širili glas, da je Radič prvi pod kralom i da ga v Medjimurje slovesno sprevođi eden eskadron vojske, a sprevođilo ga je samo 9 sumljivih batinašov! Radičova zvezda v Medjimurji stalno pada, to se več ne da tajiti. Medjimurci prvi stirajo Radiča, a ne z batinama, nego s kruglicami pri prihodnjih volitvaj Pristaši ljudske stranke, gori glavo, zdaj prede naš čas.

Medjimurec.

Pošta.

Štefan Jakšič. Chicago. Z zahvalnostjev sprejeli 200 Dinarov, z šterov šumov je plačan dug za oglase od l. 1921. Z laj je vse v redi. — Gđa dobimo oglas, ka bomo objavili, samo ga pošljite. **V. Kralj. Beltinci.** Martinišče se zato ne zida v Beltincaj, ar Beltinci nemajo gimnazije. Martinišče je zato, da dobi naš kraj svojo inteligenco. Če Beltinčarje kúpijo „mali grad,“ lahko majo v njem meščansko — ali kakšo drugo šolo i te ne bodo menkale predstave. Ka narod po krčmaj dosta penez zapravi, je žalostna istina, ne samo pri vas indri tudi. **Fr. Kerec. Knežovo.** Glasi se razšerjajo v Prekmurju, da je nastopo med delavci pomor, da jih je več že vmrlo i da proti pogodbi ešče po nedelaj morejo delati. Celo se sliši, da je neka dekla, ar je v nedelo ne štela delati, je dobila to kaštigo, da mora to zamúdo cele tjedne dol slúžiti. Dajte odgovor, ka je na tom istine da narod pomirimo! **Roza Vrečič. Prosečka ves, zdaj Knežovo.** Sprejeli 400 dinarov za Martinišče. Bog plači. Ar smo ti penez ne posodili na interes, ga razdelimo med sirmake, ali pa pridi po interes i ga obrni, kam ga ščeš. **Č. V. Rogašovci.** Potrebno včinioli, Vi pa včinite z domačini krogi. **A. D. Križevci.** (Prekm.) Prošnjo odposlali i priporočili.

MALI OGLASI

✓ **Anton Klemenčič,** trgovec v Beltincaj naznanjam vsem svojim prijateljom i znancem, da sam dobó vse félermanufakturno blago za zimo, štrikano za veliko i malo dečo. Dobro blago po nizkoj ceni. S poštovanjom Ant. Klemenčič.

✓ **Zahvala.** Uprava sekvestr, veleposestva v Tišini naznanja teni potom, da je zavarovala svoja poslopja pri zavarovalni družbi „Jugoslavija“ v Ljubljani zastopniki g. Reichi v Murski Soboti. Pred nekaj tjedni je zgorelo poslopje imenivanoga imanja v Krogi, šteromi je gornji zavod zavarovalnino točno izplačao.

Važno! Číte! Saboh! Kramarje! Senjarje! Lepi štóti, primérni za odajo na senjah i za zgotovljeno obleko se razodava po zvúnredno nizkoj ceni. Vsaki si lahko blago osebno ogleda i se naj zazava na oglas v Novinaj. Ne zamúdité ugodne prilike! Naslov pove upravništvo toga lista.

Nova bauta! Novo blago!

Naznanjam, da sem v M. Soboti pouleg velko oštarije Dobraj, otvorio novo trgovino z moškimi gvantom, dobi se gvant vsake vrste po najnižoj ceni. Prosim prvo kak bi kaj kúpili poglednite :- :-: tou novo trgovino. :- :-:

S poštovanjom:

Horvath Aleksander, krojač.

✓ **Prodám** prvovrstno posestvo, 50 oralov nživ, travnikov, šume zidano veliko stanovanjsko i gospodarsko poslopje, živi i mrtvi inventar, vkúp ali na več delov za 450.000 D. „SILVAR“ Ljutomer, Stari trg 47.

FAL CIGEO ČREP.

Puconska ciglenica oda cigeo i črep — zavora pomenkanja prostora — kúpcom ki ga odpelajo od dnes naprej do konca toga leta, proti plačiti v gotovini po naslednjolj znižanolj ceni:

cigeo (za zidanje) po 550 Din.
črep (Fab.) po 400 „
za 1000 falatov.

Falo češko perje!

Eden kg. seroga česanoga perja 70 Din., na pol belo 90 Din., belo 100 Din., bolše 120 i 150 Din., mehko

200 i 225 D., bolša vrsta 275 D. Pošiljatve so carine proste, proti povzetji od 300 D. naprej, poštnine prosto. Minta zobston. Blago se tudi zameni i nedobro vzeme nazaj. Naróčila se pošilajo samo na BENEDIKT SACHSEL, Lobež št. 80 kod Pižna, Čehoslovaška. Poštne pošiljatve idejo iz Čehoslov. v Jugoslavijo okoli 14 dni.

Slovenska Banka d. d.

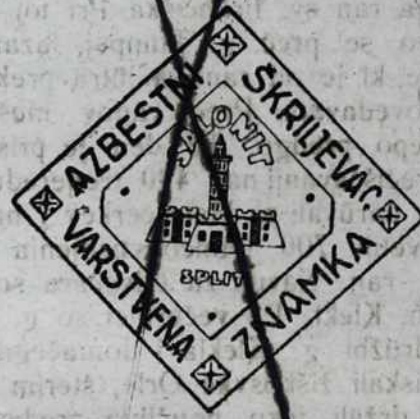
podružnica DOLNJA LENDAVALA
plača najbolje dolarje
in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

SALONIT

je najboljši škrilj (pala)

za pokrivanje strehe je bolši od vseh drugih materialov, lahki, nezgorljivi, dolgo drži i je tudi najfalejši.

Dela se po staroj Hatschekovoj formi „ETERNIT“.

Za pokrivanje strehe se da večletna garancija.

Izdelavle se v Solini pri Splitu v zalogi je pri

Čeh & Gašpari,

trgovina z mešaním blagom, železnicov, polskimi pridelki.

MURSKA SOBOTA, Prekmurje.

KUPITE! PRODATE!

Posestva, gosćine, trgovine itd. želite.

Realitetna pisarnica

„SILVAR“ Ljutomer, Stari trg 47.

Najbolšje bronaste zvonove, po najnižjih cenah v Jugoslaviji dobavlja samo
LIVARNA ZVONOGLAS MARIBOR
odlikovana z zlato kolajno.

Neprekosljiva harmonija, čisti, trajni glasovi, hitra postrežba, večletno jamstvo.

Zahvalna pisma č. č. duhovščine so vsakemu na ogled.